

אכיפה והשפעה על הבטיחות בדרכים

נייר עמדה - עמותת אור ירוק

בישראל נהרגים מדי שנה כ-350 בני אדם בתאונות דרכים, הרוג ליום בממוצע. המספר המדאיג של תאונות הדרכים והנפגעים בהן מחייב פעולה מקיפה שמטרתה צמצום הקטל בכבישים, אחד הכלים המרכזיים במסגרת זו הינו אכיפה משטרתית.

אכיפה משטרתית אפקטיבית יכולה להשפיע על הבטיחות בקרב משתמשי הדרך הן באופן מיידי והן באופן ארוך טווח. ניתן לראות כי מדינות שהצליחו להפחית את מספר ההרוגים והנפגעים בתאונות דרכים הן אלה הפועלות באמצעות תכנית לאומית לבטיחות בדרכים, בהן אכיפה היא מרכיב משמעותי¹. אכיפה עקבית וחסרת פשרות היא מרכיב קריטי ביצירת תרבות נהיגה אחראית ובטוחה.

אכיפה הינה בין האמצעים בעלי האפקטיביות הגבוהה ביותר להוביל שינוי מיידי². כאשר הנהג מאמין שהסיכוי שייתפס אם יבצע עבירה גבוה, הוא יימנע מביצוע העבירה וכך נוצרת הרתעה אפקטיבית. אכיפה יכולה להפחית באופן משמעותי התנהגויות נהיגה מסוכנות כמו נהיגה בהשפעת אלכוהול, חציית צומת באור אדום, שימוש בטלפון הסלולרי ועוד³.

יתרון נוסף של פעילות האכיפה מעבר להגברת הבטיחות הוא חיזוק הביטחון האישי ותרומתה למניעת מקרי אלימות. סקר של עמותת אור ירוק מצא כי 33% מהציבור הישראלי מאמין כי הפתרון לבעיית האלימות בכבישים הוא הגברת האכיפה המשטרתית.

כיום בישראל האכיפה בתחום התנועה והבטיחות בדרכים אינה בראש סדר העדיפויות של מקבלי ההחלטות ומצבו של אגף התנועה במשטרת ישראל, אינו תואם את חשיבותו ותפקידו בהצלת חיי אדם. במסגרת הגדלת תקציב משטרת ישראל אשר עלה בשיעור של עשרות אחוזים בשנים האחרונות⁴, ואף התווספו לו כמיליארד שקלים לתקציב שנת 2023⁵, לא ניתן התקציב התוספתי הנדרש לאגף התנועה. זאת

¹ PIN 17, ETSC.

² גיטלמן ויקטוריה. הקרט שלום. 2003. הקשר בין אכיפה ותאונות דרכים. מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ.

³ Strategies to Reduce Speeding and Aggressive Driving, NHTSA.

⁴ השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל 2021.

⁵ הצעת תקציב המשרד לביטחון לאומי לשנים 2023 – 2024.

למרות שאגף התנועה סובל מחוסר של כ-200 ניידות ומאות שוטרים, ומשתמשי דרך נפגעים מנהגים פורעי חוק ומאלימות בכבישים מדי יום.

עמותת אור ירוק קוראת לכל הגופים האמונים על הנושא ובראשן המשרד לביטחון לאומי ומשטרת ישראל לפעול למען חיזוק אגף התנועה במשטרת ישראל והבטחת תקציב ראוי. רק כך ניתן יהיה לקיים אכיפה אפקטיבית ומצילת חיים.